

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakóltesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Anabilim Dalı

Çocuk Servisi
Olgu Sunumu

16 Kasım 2018 Cuma

Dr. Nübar Hacıyeva

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Anabilim Dalı

Olgu Sunumu
Arş.gör.Nübar HACIYEVA

OLGU

- 8 aylık erkek hasta

Şikayet

- Huzursuzluk, sürekli ağlama

Hikaye

- Haziran ayında idrarında kötü koku ve huzursuzluk şikayeti olmuş. Sonda ile alınan idrar kültüründe *klebsiella* üremesi sebebiyle yatışı olmuş.
- Böbrek USG de patoloji saptanmamış. Tedavisi bitince şikayetleri gerilemiş.
- Son 1-2 gündür başlayan huzursuzluk, idrar yapamama şikayeti olmuş ve acilimize başvurmuş.

ÖZGEÇMİŞ

- PRENATAL: Anne hamilelik döneminde düzenli doktor ve USG kontrolünde olmuş. İkiz gebelik. Anne Gestasyonel DM tanısı almış, tedavi ve takip edilmiş. Erken membran rüptürü nedeniyle erken doğum olmuş.
- NATAL: C/S ile 34+6 GH, 2250gr, ikinci doğan ikiz eşi.
- POSTNATAL: Doğar doğmaz ağlamış, solunum sıkıntısı nedeniyle 11 gün yoğun bakımda yatışı olmuş. Sarılık nedeniyle fototerapi terapi almış. ASD+VSD tanısı almış. Düzenli doktor muayenelerine gidiyor.

SOYGEÇMİŞ

- ANNE: 31 yaş, Ankilozan spondilit,
- BABA: 40 yaş, Sağ-sağlıklı

Anne baba arasında akrabalık yok

1.çocuk: ikiz eşi

2.hastamız

FİZİK İNCELEME

- AĞIRLIK: 8kg
- BOY: 68cm
- ATEŞ: 37,9°C
- NABİZ: 140/ dk
- TA: 90/50 cmhg
- SOLUNUM SAYISI:44 /dk
- SATURASYON: %97

FİZİK BAKI

- GENEL DURUM: Orta, ajite, ağlıyor, vital bulguları stabil.
- BİLİNÇ: Açık, koopere, oryante, iletişim mevcut.
- DERİ: Turgor iyi, döküntü yok.
- GÖZLER: Dismorfik bulgu yok, IR+ /+.
- KBB: Orofarinks hafif hiperemik.
- SOLUNUM : Akciğer sesleri doğal, ral ve ronkus yok.
- DOLAŞIM: S1+S2 , üfürüm var. KTA ritmik.
- KARIN: Hasta ajite değerlendirilmiyor.
- ÜROGENİTAL: Haricen erkek.
- EKTERMİTE: Eklem hareket açıklığı doğal, döküntü yok.
- NÖROLOJİK: Bilinç açık, DTR + /+, kas atrofisi yok.

LABORATUVAR

Biyokimya

Test Adı	Sonuç	Durum	Birim	Referans Değerler
MDRD (GFR Hesaplama)	2234,97		mL/dk/1.73m ²	
eGFR (CKD-EPI Pediatrik)	198		mL/dk/1.73m ²	
Açlık Kan Şekeri (AKŞ)	99,8		mg/dL	74 - 106
BUN	6	D	mg/dL	7 - 20
Ürea	13,57	D	mg/dL	17 - 43
Kreatinin	0,11	D	mg/dL	0,67 - 1,17
Bilirubin, Total	0,41		mg/dL	0,3 - 1,2
Bilirubin, Direkt	0,11		mg/dL	< 0,2
Bilirubin, İndirekt	0,3		mg/dL	< 0,9
AST (SGOT)	37,8		U/L	< 50
ALT (SGPT)	15,4		U/L	< 50
GGT	7		U/L	< 55
ALP (Alkalen Fosfataz)	156	Y	U/L	30 - 120
Sodyum (Na)	133,1	D	mmol/L	136 - 146
Düzeltilmiş Sodyum	133,1			
Potasyum (K)	4,48		mmol/L	3,5 - 5,1
Klor (Cl)	102,3		mmol/L	101 - 109
Kalsiyum	10,2		mg/dL	8,8 - 10,6
Magnezyum (Mg)	2,0		mg/dL	1,8 - 2,6
Fosfor (P)	5,47	Y	mg/dL	2,5 - 4,5
Ürik asit	3,35	D	mg/dL	3,5 - 7,2
CRP	16,93	Y	mg/L	< 5

Hematoloji

Test Adı	Sonuç	Durum	Birim	Referans Değerler
Sedimentasyon	17	Y	mm/h	< 15
Hemogram				
WBC	15,9	Y	x10 ³ /µL	3,6 - 10,2
NEU	9,2	Y	x10 ³ /µL	1,7 - 7,6
NEU %	57,9		%	43,5 - 73,5
LYM	5,3	Y	x10 ³ /µL	1 - 3,2
LYM %	33,3		%	15,2 - 43,3
MONO	1,2	Y	x10 ³ /µL	0,3 - 1,1
MONO %	7,8		%	5,5 - 13,7
EOS	0,0		x10 ³ /µL	0 - 0,5
EOS %	0,2	D	%	0,8 - 8,1
BASO	0,1		x10 ³ /µL	0 - 0,1
BASO %	0,8		%	0,2 - 1,5
NRBC	0,00		x10 ³ /µL	0 - 0,03
NRW	0,0		/100WBC	0 - 0,6
RBC	4,41		x10 ⁶ /µL	4,06 - 5,63
HGB	11,1	D	g/dL	12,5 - 16,3
HCT	33,8	D	%	36,7 - 47,1
MCV	76,7		fL	73 - 96,2
MCH	25,2		pg	23,8 - 33,4
MCHC	32,8		g/dL	32,5 - 36,3
PLT	343		x10 ³ /µL	152 - 348
MPV	10,2		fL	7,4 - 11,4
RDW	13,4		%	12,1 - 16,2
RDW-SD	36,3	D	fL	36,5 - 45,9

Tam İdrar Analizi (TIT)

FİZİKSEL ANALİZ

Renk	Colorless
Bulanıklık	BERRAK
pH	6,5
Dansite	1,006
Kan	+
Lökosit	NEGATİF(-)
Glukoz	NEGATİF(-)
Protein	NEGATİF(-)
Bilirubin	NEGATİF(-)
Keton	NEGATİF(-)
Nitrit	NEGATİF(-)
Urobilinojen	Normal
Askorbik Asit	0

MİKROSKOPİK ANALİZ

Eritrosit	1

- İdrar mikroskopisi:normal
- İdrar kültürü:bakteri üremedi

PATOLOJİK BULGULAR

- Huzursuzluk
- İdrar yaparken zorlanma
- Geçirilmiş idrar yolu enfeksiyonu öyküsü

ÖN TANIIIII????????

HASTAMIZDA

- Üriner USG istendi.

ÜRİNER SİSTEM RENKLİ DOPPLER US RAPORU:

Her iki böbrek boyutları normaldir (sağ 65 mm, sol 73 mm) Parankim eko ve kalınlıkları normaldir. Bilateral böbreklerde kitle, hidronefroz izlenmedi. Sağ böbrek alt polde büyüğü 3,5 mm çaplı twinkle artefaktı veren taş ile uyumlu birkaç adet ekojenite izlendi.

Mesane boş izlendi.

Renkli Doppler incelemede bilateral renal arter ve ven açık izlendi.

İZLEMİMİZDE

- Hastada taşa yönelik metabolik tetkikleri planlandı:
  - PTH düzeyi
  - 25 OH D vitamin düzeyi
  - Kan gazı tetkikleri
  - Tam idrar incelenmesi
  - İdrar Ca/Cr oranı
  - 24 saatlik idrarda Ca düzeyi

Test Adı	Sonuç	Durum	Birim	Referans Değerler
Serbest T3	3,47		pg/mL	2,6 - 4,37
Serbest T4	1,03		ng/dL	0,61 - 1,2
TSH	0,935		μIU/mL	0,38 - 5,33
Parathormon	30,4		pg/mL	12 - 88

Test Adı	Sonuç
25-Hidroksi Vitamin D	32,4

Kalsiyum (İdrar)	1,3	mg/dL
Kreatinin (İdrar)	19,03	mg/dL

Kan Gazları

pH	7,487	Y	(+)	7,35 - 7,45
PCO2	29,4	D	mmHg	35 - 45
PO2	82,1		mmHg	80 - 100
Na+	133	D	mmol/L	135 - 148
K+	4,9	Y	mmol/L	3,5 - 4,5
iCa+	1,24		mmol/L	1,15 - 1,29
Cl	107		mmol/L	98 - 107
Glu	2108		mg/dL	70 - 105
Laktat	11		mg/dL	4 - 20
Bili	0,0	D	mg/dL	0,198 - 0,99
Baro	712			
tHb	10,6	D	g/dL	11,5 - 17,4
Hct	32,8	D	%	35 - 50
MetHb	0,2	D	%	0,4 - 1,5
SO2	99,4	Y	%	95 - 99
p50	23,81			
PO2t	82,1		mmHg	
pHST	7,394			
O2Hb	98,1		%	95 - 99
OSM	2272.0		mOsm/kg	
H+	32,6		nmol/L	
CtO2	14,7			
CtCO2 (P)	51,3			
CtCO2 (B)	44,7			
COHb	1,1		%	0,5 - 1,5

İZLEMİMİZDE

- Hidrasyon
- Az tuzlu diyet
- Potasyumdan zengin beslenme önerildi
- Scholl solüsyonu ile alkalinizasyon başlandı.
- Poliklinik takibine alındı.

ÇOCUKLARDA ÜRİNER SİSTEM TAŞ HASTALIĞI

ÇOCUKLARDA ÜRİNER SİSTEM TAŞ HASTALIĞI

- Son yıllarda böbrek taşı gelişiminde sedanter yaşama ve beslenme alışkanlıklarında değişime bağlı artış görülmektedir.
- Çocuklarda üriner sistem taş hastalığı, gelişmiş ülkelerde çok az rastlanırken, az gelişmiş sıcak ülkelerde daha sık görülür.
- Çocuk üriner taşı, erişkinlere göre daha nadirdir .
- Bazı çalışmalarda erkek çocuklarda biraz daha sık saptansa da genellikle her iki cinsten eşit oranda taş görülür.

BÖBREKLERDE TAŞ OLUŞUMU

- İdrarda taş oluşumuna neden olan iyonların süpersaturasyonu (Ca, Üa, oksalat, P, sistin)
  - Taş oluşumunu inhibe eden iyonların (sitrat, Mg, pirofosfat, K) ise azalması ile olur.
  - Sistin ve ürik asit → asidik idrarda
  - Kalsiyum ve fosfat → bazik idrarda
- kristalize olup taş oluşturur.**

BÖBREK TAŞI GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Genetik yatkınlık
- Diyet (tuzlu ve yüksek proteinli yiyecekler, sıvı alımı azlığı)
- Anatomik faktörler (üriner staza neden olan yapısal anomaliler)
- Metabolik risk faktörleri:
  - Hiperkalsiüri (en sık)
  - Hipositratüri
  - Hiperoksalüri
  - Hiperürikozüri
  - Hipomagnezüri
  - Sistinüri

BÖBREK TAŞI GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

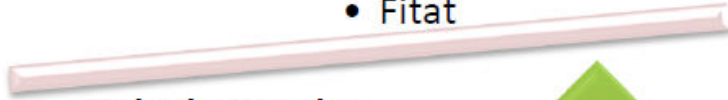
- İdrar yolu enfeksiyonu (üreaz üreten bakteriler. Proteus-psödomonas..)
- İdrar PH (sistin ve ürat asidik idrarda, Ca-fosfat alkali idrarda daha kolay çöker.)
- İlaçlar (diüretikler, Vit-D, indinavir, seftriakson, sülfonamidler,ampisilin, amoksisilin, topiramat, siklosporin..)
- Diğer (Sıcak iklim, formül mamalar,malnutrisyon..)

Böbrek Taşı Hastalığının Patofizyolojisi

Önleyiciler

- Sitrat
- Magnezyum
- Pirofosfat
- Glikozaminoglikanlar
- Nefrokalsin
- Fitat

Kolaylaştırıcılar

- Kalsiyum
- Ürik asit
- Fosfor
- Okzalat
- Sistin

Üroepiteldeki her hasar nidus nedeni olabilir

- İnfeksiyon
- Yabancı cisim
- Randall plakları

Öykü

Taş ve nefrokalsinozis için risk faktörleri

- Prematürite
- Konjenital kalp hastalığı
- İdrar yolu anormallikleri
- İdrar yolu infeksiyonları
- Bağırsak hastalığı
- Kistik fibrozis
- Williams sendromu
- Nöbetler
- İmmobilizasyon
- Renal tübüler asidoz
- Dent hastalığı
- Glikojen depo hastalığı tip 1
- Bartter sendromu
- Polikistik böbrek hastalığı

Diyet öyküsü

- Alınan sıvı miktarı
- Alınan sıvının içeriği
- Tuz alımı
  - Hazır besin tüketimi
  - Dondurulmuş besin tüketimi
  - Fast food tüketimi
  - Tuz ilavesi
- Vejeteryan veya vegan diyet
- Özel diyet alışkanlıkları
- Kalsiyum alımı
- Vitamin D alımı

Öykü

İlaç öyküsü

- Furosemid ve diğer lüp diüretikleri
- Vitamin D fazlalığı
- Vitamin C fazlalığı
- Kalsiyum temelli antiasitler ve kalsiyum destekleri
- Topiramet
- Zonisamid
- İndinavir
- Antibiyotikler
  - Seftriakson
- Aminofilin

Aile öyküsü

- Böbrek taşı
- Böbrek yetmezliği
- Metabolik hastalıklar
- Hematüri
- Akrabalık

TANI?

Düz Karın Grafisi+USG Mi?

Düz karın grafisi

- Sadece opak taşlar
- Duyarlılık %69, özgüllük %82

US

- Üstünlükleri
  - Kolay ulaşılabilir, noninvaziv, radyasyon yok
  - Duyarlılık %61-93, özgüllük %95-100
- Sakıncaları
  - Uygulayıcı bağımlı
  - Zaman alıcı
  - Çocuklarda doğruluğu değişken (%33-100)
- Duyarlılık renkli Doppler ile artar (kuyruklu yıldız etkisi)
  - Yüksek yalancı pozitiflik (%51) ve düşük duyarlılık (%55)

Düz karın grafisi + US

- Doğrudan saptamada %79, dolaylı işaretlerle saptamada %100 duyarlılık
- Küçük üreter (orta, alt) taşlarında yalancı negatiflik yüksek

KLİNİK

- Kusma
- Huzursuzluk(Küçük çocuklarda)
- İdrar yaparken ağlama
- Renal kolik
- Makroskopik hematüri(Büyük çocuklarda)
- Dizüri
- Tekrarlayan İYE

TAŞ TIPLERİ

- Whewellite
(kalsiyum oksalat monohidrat)

- Weddelite
(kalsiyum oksalat dihidrat)

TAŞ TIPLERİ

- Brushite
(kalsiyum fosfat)

- Struvite
(magnezyum amonyum fosfat)

TAŞ TİPLERİ

- Ürik asit

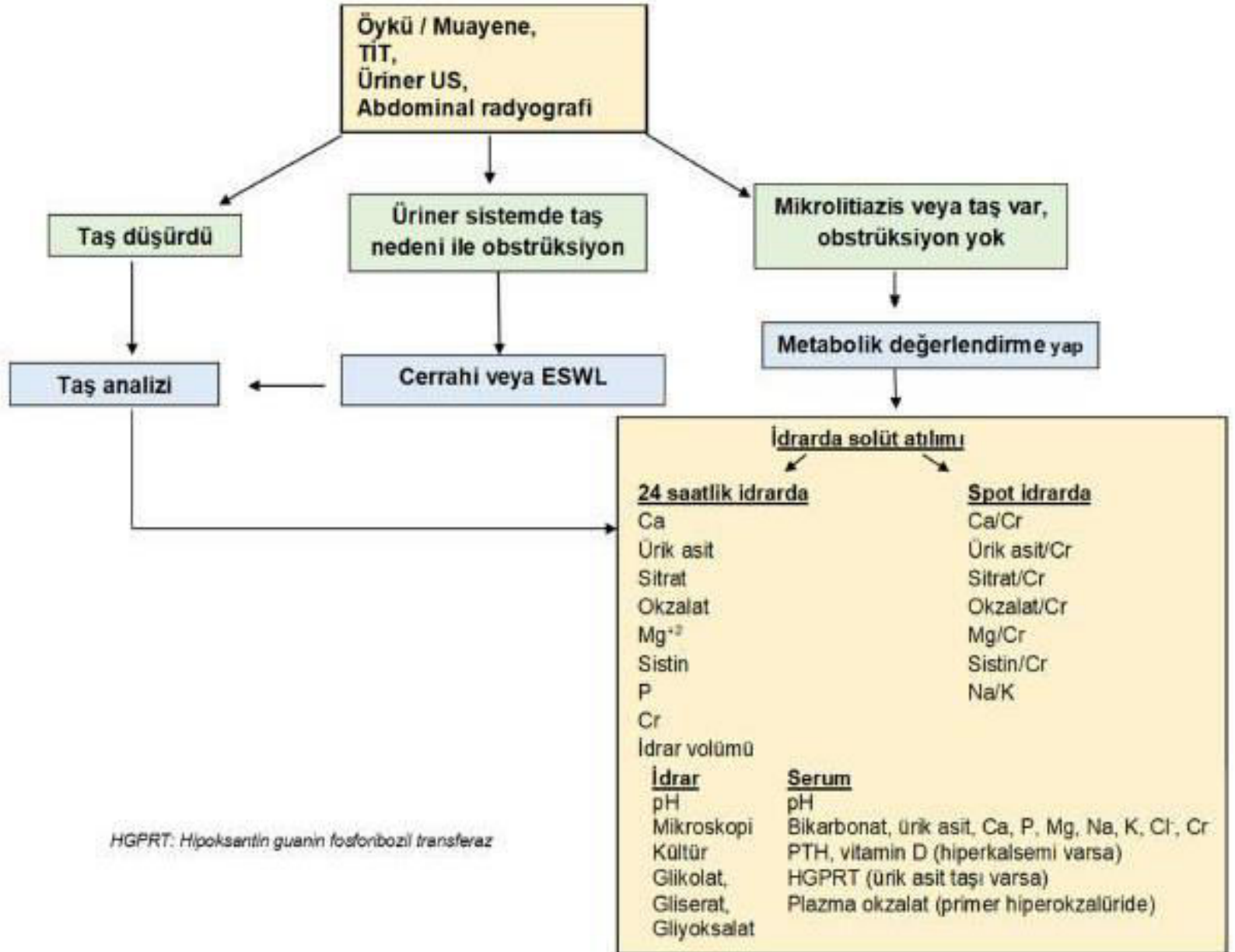
- Sistin

YATARAK ÇEKİLEN DİREK ÜRİNER SİSTEM GRAFİSİNDE;

- Kalsiyum, oksalat taşları → radyoopak
- Struvit ve sistin taşları → yarı opak
- Ürik asit, ksantin taşları → radyolüsent

ÇOCUKLARDA TAŞ HASTALIĞINA TANISAL YAKLAŞIM

TEDAVİ

- Tüm taş tipleri için:
  - Oral sıvı alımının arttırılması taşın tekrar oluşmasını ve büyümesini önleyebilir.
  - Altta yatan metabolik faktöre veya taş tipine göre tedavi vermek gereklidir.
  - Tuzsuz beslenme (sodyumdan fakir potasyumdan zengin diyet)
  - Paketli gıdalardan uzak durma önerilmelidir.

TEDAVİ

- **Hiperkalsiüri ve Ca taşları**

- Diyetle Na kısıtlaması
- K Sitrat: 1-2 mEq/kg/gün
- Tiazid diüretikler (distal tubulden Ca absorpsiyon artışı – yan etkisi: hipokalemi sonucunda hipositratüri)
- (Klorotiazid 10-20 mg/kg/gün, Hidroklorotiazid 1-2mg/kg/gün)

- **Hiperoksalüri**

- Aşırı okzalat içeren gıdalardan kaçınmak
- K Sitrat
- Piridoksin (10 mg/gün)

TEDAVİ

- **Hiperürikozüri**
  - Pürinden zengin etler kısıtlanır.
  - K Sitrat
  - Allopurinol (10 mg/kg/gün, 2 dozda)
- **Sistinüri ve sistin taşları**
  - Diyetle Na kısıtlaması
  - K Sitrat
  - C vitamini

TEDAVİ

- **Strüvit taşları**

- Enfeksiyon tedavi edilmeli.
- Uzun süreli antibiyotik profilaksisi
- Taş çıkarılmalı.
- Obstrüksiyon varsa düzeltilmeli.

CERRAHİ TEDAVİ

- Ekstrakorporal şok dalga litotripsi (ESWL)***
  - Perkütan nefrolitotomi
  - Endoskopik ekstraksiyon
  - Açık cerrahi yaklaşım
-
- Ürik asit ve kalsiyum oksalat dihidrat taşları ESWL'ye iyi yanıt verir.
  - Kalsiyum oksalat monohidrat, strüvit, brushite taşlarının parçalanması zordur.
  - Sistin taşları ESWL dirençlidir.

ÖNEMLİ NOTLAR!

- İnfantlarda yoğun gaz gölgesi taşların görünmesini etkileyeceğinden DÜSG çekilmesi önerilmez.
- Özellikle infant ve küçük çocuklarda USG'de taş tanısı doğrulanmalıdır!! (alışık olmayan göz; vasküler yapıları ve Bertini kolonlarını USG'de taş olarak yorumlayabilir).
- Mikrolitiazisi (taş boyutu <3mm) olan hastalarda ilk muayenede taş için tüm tanısal testlerin yapılması gerekmez.
- Mikrolitiazis çoğunlukla kendiliğinden düzelir. Ancak, taş sebat ediyor ya da boyutunda ve sayısında artma oluyorsa tanısal tetkikler yapılmalıdır.
- Hastada üreter taşı var ise;
  - Hidrasyon (idamenin 1.5-2 katı kadar total sıvı)
  - Analjezik ile takip edilir.
- Taşı düşüremedi ise; üreterorenoskopi (URS) ile taşın mesaneye düşürülmesi sağlanır.

TEŞEKKÜRLER...